

Forslag

til

Lov om tilsyn med monopol og konkurrencebegrænsning.

Fremsat den 6. oktober 1954 af *ministeren for handel, industri og søfart*.

I. Lovens formål og område.

§ 1.

Denne lov har til formål gennem offentligt tilsyn med monopol og konkurrencebegrænsning at sikre de bedst mulige vilkår for den frie erhvervsudøvelse, at forhindre urimelige fortjenester og at modvirke forhold, der kan hemme effektivitet og konkurrenceevne.

§ 2.

Stk. 1. Denne lov finder anvendelse på private erhvervsvirksomheder, andelsforeninger o. lign. inden for erhvervsgrene, hvor konkurrencen i hele landet eller inden for lokale markedsområder er begrænset som følge af virksomhedernes størrelse, finansielle sammenknytning, aftaler, vedtagelser og bestemmelser eller andre organisationsmæssige og strukturelle forhold eller som følge af indgreb fra det offentliges side.

Stk. 2. Løn- og arbejdsforhold falder uden for denne lov, som heller ikke omfatter prisforhold og erhvervsudøvelse, der i henhold til særlig hjemmel bestemmes eller godkendes af det offentlige.

Stk. 3. I tvivlstilfælde træffer ministeren for handel, industri og søfart afgørelse af, om et forhold falder ind under denne lov.

II. Monopoltilsynet.

§ 3.

Stk. 1. Tilsyn med monopol og konkurrencebegrænsning udøves af monopoltilsynet, som består af et råd og et direktorat.

Stk. 2. Forsåvidt angår virksomheder, hvis økonomiske forhold i henhold til særlig lov hjemmel er undergivet tilsyn eller regule-

ring af andre offentlige tilsynsorganer, kan ministeren for handel, industri og søfart bestemme, at tilsynet i henhold til nærværende lov udøves af vedkommende tilsynsorgan efter nærmere af ministeren under hensyn til de pågældende virksomheders særlige karakter fastsatte regler.

§ 4.

Stk. 1. Rådets formand udnævnes af kongen. Rådets næstformand og de øvrige medlemmer udnævnes af ministeren for handel, industri og søfart for et tidsrum af indtil 3 år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til erhvervs- og forbrugsforhold, herunder juridisk, nationaløkonomisk og teknisk kundskab. Et flertal af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervsvirksomheder og erhvervsorganisationer, hvis forhold umiddelbart berøres af denne lov.

Stk. 2. Intet af rådets medlemmer må deltage i afgørelsen af en sag, der umiddelbart berører erhvervsvirksomheder eller brancheorganisationer, i hvilke han er interesseret, eller til hvilke han er knyttet. Rådet afgør i påkommende tilfælde, om et medlem kan deltage i en sags behandling.

Stk. 3. Er et medlem i henhold til stk. 2 eller af andre grunde forhindret i at deltage i rådets arbejde, kan ministeren udnævne en stedfortræder.

Stk. 4. Ministeren fastsætter rådets forretningsorden.

§ 5.

Stk. 1. Rådets daglige forretninger varetages af direktoratet. Dette ledes af en direktør, som udnævnes af kongen. Direktør-

ren er ikke medlem af rådet, men deltager i dets møder.

Stk. 2. Direktoratet kan tilkalde særlige sagkyndige i det omfang, dette skønnes forødent.

Stk. 3. Direktoratets tjenestemænd og medhjælpere må ikke være interesseret i eller knyttet til nogen erhvervsvirksomhed eller erhvervsorganisation. De tilkaldte sagkyndige må ikke være interesseret i eller knyttet til virksomheder eller organisationer, hvis forhold umiddelbart berøres af den sag, i hvis behandling de tilkaldes til medvirken.

Stk. 4. Ministeren udfærdiger et regulativ for direktoratets virksomhed.

III. Anmeldelse og registrering.

§ 6.

Stk. 1. Aftaler og vedtagelser, som udøver eller vil kunne udøve en væsentlig indflydelse på pris-, produktions-, omsætnings- eller transportforhold i hele landet eller inden for lokale markedsområder, skal anmeldes til monopoltilsynet.

Stk. 2. Under samme betingelser som i stk. 1 omhandlet skal der ske anmeldelse af bestemmelser vedrørende priser og avancer i efterfølgende omsætningsled.

Stk. 3. Enkeltvirksomheder og sammenlutninger, som uden at træffe eller deltage i aftaler eller vedtagelser eller bestemmelser af den i stk. 1 og 2 nævnte art udøver eller vil kunne udøve en væsentlig indflydelse på pris-, produktions-, omsætnings- eller transportforhold i hele landet eller inden for lokale markedsområder, skal anmeldes, når tilsynet fremsætter krav herom.

Stk. 4. Under samme betingelser som i stk. 3 omhandlet kan tilsynet kræve anmeldelse af konkurrenceregulerende bestemmelser, der ikke omfattes af den i stk. 2 foreskrevne anmeldelsespligt.

§ 7.

Stk. 1. De i § 6, stk. 1 og 2, foreskrevne anmeldelser skal ske inden 8 dage efter, at den pågældende aftale, vedtagelse eller bestemmelse er truffet.

Stk. 2. Ændringer i forhold, hvorom anmeldelse er sket, herunder ændringer i anmeldte priser, avancer, rabatter og kvoter m. v., skal ligeledes anmeldes inden 8 dage.

Stk. 3. Under særlige omstændigheder kan tilsynet forlænge den i stk. 1 og 2 fastsatte frist.

§ 8.

Aftaler, vedtagelser eller bestemmelser, der omfattes af forskrifterne i § 6, stk. 1 og 2, har ikke gyldighed og kan ikke gøre krav på beskyttelse ved domstolene, medmindre anmeldelse er sket inden den foreskrevne frist.

§ 9.

Stk. 1. Tilsynet indfører de indgivne anmeldelser i et offentligt register. Registrering indebærer ikke nogen godkendelse af det anmeldte.

Stk. 2. Hvor ganske særlige omstændigheder taler derfor, kan ministeren for handel, industri og søfart tillade, at registreringen helt eller delvis skal være hemmelig.

IV. Forbud mod visse aftaler, vedtagelser og bestemmelser.

§ 10.

Stk. 1. Det er ikke tilladt at træffe aftaler eller vedtagelser om,

at visse virksomheder skal være udelukket fra at købe hos eller sælge til nærmere angivne virksomheder eller kun skal kunne købe på ringere vilkår end gældende ved andre tilsvarende køb, eller

at visse virksomheder kun må købe hos eller sælge til nærmere angivne virksomheder eller som følge af medlemskab i brancheforeninger og lignende skal kunne købe på gunstigere vilkår end gældende ved andre tilsvarende køb.

Stk. 2. Aftaler mellem den enkelte leverandør og aftager om eneforhandling eller lignende omfattes ikke af bestemmelsen i stk. 1.

Stk. 3. Monopoltilsynet kan, hvor hensynet til opnåelse af omkostningsbesparelser og prisnedsættelser eller andre samfundsgavnige virkninger taler derfor, give tilladelse til, at bestemmelsen i stk. 1 fraviges.

§ 11.

Stk. 1. Det er ikke tilladt at aftale, vedtage, bestemme eller på anden måde betinge sig, at der ved videresalg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer.

Stk. 2. Monopoltilsynet kan, hvor hensynet til opnåelse af omkostningsbesparelser og prisnedsættelser eller andre samfundsgavnige virkninger taler derfor, give tilladelse til, at bestemmelsen i stk. 1 fraviges.

V. Monopoltilsynets beføjelser til optagelse af forhandlinger og udstedelse af pålæg m. v.

§ 12.

Stk. 1. Finder tilsynet efter foretagens undersøgelse, at konkurrencebegrænsning som omhandlet i § 2, stk. 1, medfører eller kan antages at medføre urimelig indskrænkning i den frie erhvervsudøvelse eller urimelig ulighed i vilkårene for erhvervsudøvelsen, urimelige priser, urimelige fortjenester, forhøjede omkostninger, forringede varekvaliteter eller anden forringelse af vareforsyningen, påhviler det tilsynet at søge forholdet bragt til ophør ved forhandling med de pågældende enkeltvirksomheder eller sammenslutninger.

Stk. 2. Bedømmelsen af omkostninger og avancer skal ske på grundlag af forholdene i virksomheder, der arbejder med tidssvarende materiel, og som drives på normal teknisk og kommercielt hensigtsmæssig måde og med passende kapacitetsudnyttelse. Kan omkostninger og avancer for den enkelte vare eller ydelse ikke bedømmes med rimelig sikkerhed, er tilsynet berettiget til at tage virksomhedernes hele økonomiske stilling i betragtning.

§ 13.

Stk. 1. Kan de i § 12 nævnte skadelige virkninger ikke bringes til ophør ved forhandling, udsteder tilsynet pålæg i så høende.

Stk. 2. Et sådant pålæg kan omfatte hel eller delvis ophævelse af de pågældende aftaler, vedtagelser og bestemmelser eller ændringer i priser, avancer og forretningsbetingelser, herunder fastsættelse af priser og avancer, som ikke må overskrides.

Stk. 3. Såfremt skadelig virkning af væsentlig betydning ikke kan imødegås efter lovens øvrige bestemmelser, og omstændighederne gør det særlig påkrævet at afbøde dette, kan tilsynet pålægge en virksomhed at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog

altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.

Stk. 4. Ved fastsættelse af højestepriser eller -avancer i henhold til stk. 2 kan prisen eller avancen ikke ansættes lavere, end at virksomheder af den i § 12, stk. 2, nævnte art kan opnå dækning for nødvendige omkostninger til indkøb eller genindkøb, fremstilling, hjemtagelse, forhandling og transport af den pågældende vare eller ydelse samt en rimelig nettoavance.

Stk. 5. Et pålæg skal angive, fra hvilket tidspunkt pålægget skal være efterkommet.

§ 14.

Hvor det af kontrolhensyn eller for at fremme konkurrencen skønnes påkrævet, kan tilsynet foreskrive faktureringspligt samt mærkning eller skiltning med pris, sammensætning og vægt eller mål.

§ 15.

Kan skadelig virkning ikke bringes til ophør i medfør af beføjelserne i §§ 12 og 13, eller skønnes andre fremgangsmåder at være mere hensigtsmæssige, afgiver tilsynet indberetning herom til ministeren for handel, industri og søfart.

VI. Særlige bestemmelser.

§ 16.

Stk. 1. Monopoltilsynet er beføjet til at kræve meddelt alle sådanne oplysninger, som findes nødvendige for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser. Tilsynet kan således kræve indsendt behørigt bekræftede udskrifter af protokol- og regnskabsmateriale og indkalde personer til mundtlig forklaring. Endvidere er tilsynet berettiget til at få adgang til regnskaber og regnskabsbøger og til på stedet at foretage de til forholdenes oplysning fornødne undersøgelser.

Stk. 2. Ved afgivelse af oplysninger om tekniske hemmeligheder kan den, der skal afgive oplysningerne, over for rådets formand fremsætte begæring om, at oplysningerne ikke afgives over for det samlede råds medlemmer. Formanden afgør herefter, i hvilket omfang og under hvilken form oplysningerne under hensyn til forholdenes beskaffenhed bør gives.

§ 17.

Viser det sig, at en virksomhed har indvundet udbytte ved handlinger, der er i strid med en af tilsynet truffen afgørelse, kan tilsynet, hvis udbyttet ikke kan inddrages i statskassen ifølge § 23, stk. 3, og det ikke findes hensigtsmæssigt, at det fradrages i fremtidige avancer, kræve, at det indbetales til statskassen.

§ 18.

Stk. 1. Monopoltilsynets afgørelser skal meddeles skriftligt og indeholde oplysning om de forhold og synspunkter, som har været bestemmende for afgørelsen.

Stk. 2. Efter at afgørelsen er truffet, skal de interesserede organisationer eller enkeltvirksomheder have adgang til at gøre sig bekendt med det grundlag, på hvilket tilsynets beslutning er truffet, for så vidt det pågældende materiale ikke indeholder fortrolige oplysninger om enkelte virksomheders forhold eller oplysninger, som ikke uden skade for almindelige samfundsinteresser kan udleveres.

§ 19.

Stk. 1. Klage over de af monopoltilsynet i henhold til denne lov truffene afgørelser indgives til tilsynet, men kan forlanges videresendt senest i løbet af 8 dage til et af ministeren for handel, industri og søfart i dette øjemed nedsat nævn, bestående af en formand, der skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes til højesteretsdommer, og 2 andre medlemmer.

Stk. 2. På derom fremsat begæring skal der gives klagerne adgang til at gøre sig bekendt med det for nævnet foreliggende materiale, for så vidt dette ikke indeholder fortrolige oplysninger vedrørende andre virksomheders forhold eller oplysninger, som ikke uden skade for almindelige samfundsinteresser kan udleveres. På derom fremsat begæring skal der endvidere gives klagerne adgang til personligt møde for nævnet. Klagerne eller repræsentanter for monopoltilsynet må ikke overvære nævnets forhandlinger.

Stk. 3. De nærmere regler for nævnets virksomhed fastsættes af ministeren.

Stk. 4. Nævnet har efter forhandling med ministeren adgang til at antage medhjælp i det omfang, det skønnes fornødent, samt til hos monopoltilsynet at indhente de til fore-

liggende klagers bedømmelse nødvendige oplysninger.

Stk. 5. Efter at monopoltilsynet har udtalt sig over vedkommende klage, træffer nævnet afgørelse i sagen.

Stk. 6. Spørgsmål om lovligheden af den trufne afgørelse kan, inden 4 uger efter at afgørelsen er kommet til klagerens kundskab, af denne indbringes for domstolene, jfr. grundlovens § 63, under en for vedkommende landsret som første instans anlagt sag. Har nævnet ændret monopoltilsynets afgørelse, har tilsynet en tilsvarende adgang til at indbringe nævnets afgørelse for domstolene under en mod klageren anlagt sag.

Stk. 7. Forinden nævnets afgørelse foreligger, kan sager af den i stk. 6 omhandlede art ikke indbringes for domstolene. Finder indbringelse for landsretten ikke sted inden den i stk. 6 angivne frist, er nævnets afgørelse endelig.

Stk. 8. Indgivelse af klage over monopoltilsynets afgørelse har ikke opsættende virkning.

§ 20.

Stk. 1. Ministeren for handel, industri og søfart er bemyndiget til at træffe de foranstaltninger, der er fornødne til gennemførelse af loven og de i henhold til denne udfærdigede forskrifter, derunder at give nærmere bestemmelser angående udgivelse af en registreringstidende.

Stk. 2. Ministeren fastlægger retningslinier for afgivelse og offentliggørelse af beretninger og meddelelser til offentligheden om undersøgelser og afgørelser i henhold til denne lov.

Stk. 3. Omkostningerne ved monopoltilsynets og ankenævnets virksomhed bevilges på de årlige finanslove.

§ 21.

Undlader nogen rettidigt at indgive anmeldelse i henhold til § 6, jfr. § 7, eller at meddele tilsynet en i henhold til § 16 begæret oplysning, kan ministeren for handel, industri og søfart efter tilsynets indstilling pålægge den pågældende under en daglig eller ugentlig bøde, der kan inddrives ved udpantning, at opfylde sin pligt i så henseende.

§ 22.

Rådets medlemmer og direktoratets tjenestemænd, medhjælpere og tilkaldte sag-

kyndige er under ansvar efter borgerlig straffelovs §§ 152 og 263, jfr. tjenestemandslovens § 3, stk. 3, forpligtet til overfor alle uvedkommende at hemmeligholde, hvad de gennem deres virksomhed bliver vidende om.

§ 23.

Stk. 1. Overtrædelse af bestemmelserne i denne lov eller de i medfør af samme givne forskrifter samt tilsidesættelse af noget af tilsynet i henhold til loven givet påbud straffes, forsåvidt højere straf ikke derved forskyldes efter borgerlig straffelov, med bøde eller under skærpende omstændigheder hæfte.

Stk. 2. På samme måde straffes den, som i forhold, der omfattes af loven, meddeler ministeriet for handel, industri og søfart, monopoltilsynet eller det i § 19 omhandlede nævn urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier forhold, der måtte være af betydning for den pågældende sags behandling.

Stk. 3. Udbytte, der indvindes ved handlinger, som er straffbare efter denne lov, eller et beløb, der skønnes at svare hertil, vil ved dom være at inddrage i statskassen.

Stk. 4. I sager angående overtrædelse af denne lov og de i medfør af samme givne forskrifter finder de i lov om rettens pleje kap. 69 indeholdte bestemmelser anvendelse i samme omfang som i sager, der påtales af statsadvokaten.

VII. Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 24.

Stk. 1. Maksimalpriser og -avancer, som forinden nærværende lovs ikrafttræden er fastsat i medfør af lov om priser m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 463 af 14. november 1949, lov nr. 233 af 25. maj 1951 og lov nr. 191 af 30. maj 1952, eller i medfør af lov nr. 378 af 14. november 1952 om pris aftaler

m. v., jfr. lov nr. 70 af 31. marts 1954, samt andre af priskontrolrådet i medfør af disse love fastsatte bestemmelser og truffene afgørelser forbliver i kraft, indtil de under iagttagelse af forskrifterne i nævnte love ophæves.

Stk. 2. Viser det sig, at en virksomhed har indvundet udbytte ved handlinger, der er i strid med bestemmelserne i de i stk. 1 nævnte love, finder bestemmelserne i nærværende lovs § 17 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. De i henhold til bestemmelserne i de i stk. 1 nævnte love foretagne anmeldelser til priskontrolrådet samt priskontrolrådets register overføres ved denne lovs ikrafttræden til monopoltilsynet.

§ 25.

Stk. 1. For sådanne varer og ydelser, som er opført på en af tilsynet efter forhandling med vedkommende enkeltvirksomheder eller organisationer offentliggjort fortegnelse, må i tiden indtil 1. april 1956 prisforhøjelser, der skal anmeldes i henhold til § 6, jfr. § 7, stk. 2, ikke sættes i kraft uden monopoltilsynets godkendelse.

Stk. 2. Tilsynets afgørelse, der træffes i overensstemmelse med reglerne i §§ 12 og 13, skal såvidt muligt meddeles inden 8 dage efter anmeldelsen af den ønskede prisforhøjelse.

§ 26.

Stk. 1. Denne lov, der træder i stedet for lov nr. 158 af 18. maj 1937 om pris aftaler m. v., træder i kraft den 1. april 1955.

Stk. 2. Bestemmelserne i denne lovs kap. IV træder dog først i kraft den 1. april 1956. På dette tidspunkt bortfalder bestående aftaler, vedtagelser og bestemmelser af den i §§ 10, stk. 1, og 11, stk. 1, omhandlede art, medmindre monopoltilsynet forinden har givet tilladelse til deres oprettholdelse.

Bemærkninger til lovforslaget.

I folketingsåret 1953/54 fremsatte handelsministeren i folketinget forslag til lov om tilsyn med monopol og konkurrencebegrænsning, (folketings-tidende 1953/54, tillæg A sp. 1221—1426 og folketingets forhandlinger sp. 1849—1860), hvilket forslag byggede på den af trustkommissionen den 14. juli 1953 afgivne betænkning vedrørende en lov om konkurrencebegrænsning og monopol og de fra forbruger- og erhvervsorganisationerne indhentede udtalelser om denne betænkning. Med hensyn til de til forslaget knyttede bemærkninger henvises til folketingstidende 1953/54, tillæg A sp. 1231—1246.

Dette forslag blev efter første behandling henvist til et udvalg, (folketingstidende 1953/54, folketingets forhandlinger sp. 2522). Udvalget har undergivet forslaget en grundig behandling, men nåede ikke at tilendebringe sit arbejde inden folketingsårets udløb, og lovforslaget fremsættes derfor nu i samme skikkelse som i sidste folketingsår, idet der dog i § 24 er henvist til lov nr. 70 af 31. marts 1954 og i §§ 25 og 26 er foretaget en etårig udskydelse af de angivne tidsfrister.